

SYSSLINGEN

Medlemsblad 4, 2020 Årgång 27
ISSN 2003-3109

Ordföranden har ordet

I slutet av september fick jag höra att kommunen äntligen beslutat öppna upp möteslokalerna i Kannonen där Vaxholmsgruppen har sina möten. Glädjen blev emellertid kortvarig. Bara en timme senare kom det besked från regeringen att man inte kommer att lätta på mötesrestriktionerna. Ytterligare en timme senare gick Folkhälsomyndigheten ut med nyheten att smittspridningen ökar kraftigt i Stockholmsområdet. I det läget beslöt styrelsen att tills vidare inte starta upp någon mötesverksamhet i vår förening.

Några veckor senare beslutade man att ta bort de särskilda restriktionerna för de som är 70+ men smittspridningen ökar drastiskt här i Stockholmsområdet och nu i veckan har man även infört s.k. särskilda restriktioner för bl.a. Stockholmsregionen. För några veckor sedan beslutade Vaxholms kommun att åter stänga samtliga föreningslokaler, så vi är nu tillsvidare utan möteslokal i Vaxholm.

Även om det vore jättetrevligt att kunna arrangera fysiska möten igen är våra medlemmars hälsa viktigare. Vi får hoppas att läget lugnar ned sig så att vi under våren 2021 kan återuppta vår mötesverksamhet och våra studiebesök.

I väntan på detta får vi göra som Anders Tegnell säger ”Håll i och håll ut”.

Anita Järvenpää

Föreningens adress:
Muskötvägen 2
184 60 Åkersberga

Styrelse:

Ordförande	Anita Järvenpää	070-629 25 32
<i>e-post:</i>	<i>anita.jarvenpaa@telia.com</i>	
Vice ordförande/ Sekreterare, <i>e-post</i>	Christer Lind	08-541 310 75
	<i>ch2.lind@roslagen.be</i>	
Kassör	Ingalill Hallberg	070-954 62 33
<i>e-post:</i>	<i>ingalillhallberg@telia.com</i>	
Ledamot	Torbjörn Claar	070-884 81 23
<i>e-post:</i>	<i>claar@telia.com</i>	
Ledamot	Tore Österman	070-542 05 05
<i>e-post:</i>	<i>toreosterman@gmail.com</i>	
Ledamot	Dick Fagerqvist	070-354 13 70
<i>e-post</i>	<i>dick.fagerqvist@gmail.com</i>	
Ledamot	Susanne Fagerqvist	070-722 14 12
<i>e-post</i>	<i>sysslingen@hotmail.com</i>	

Medlemstidningen Sysslingen utkommer med 4 nr/år
Bidrag kan sändas till redaktören, Susanne Fagerqvist,
Murkelvägen 137, 184 34 Åkersberga, tel. 070-722 14 12

Ansvarig utgivare: Anita Järvenpää
E-post: sysslingen@hotmail.com, eller
info@roslagen.be

Hemsida: blogg.roslagen.be

Hemsideskonstruktör: Ann Lundgren, Olle Keijser

För signerade bidrag ansvarar författaren.
Citat får göras ur Sysslingen om källan anges.

Medlemsavgift

Avgiften är 125 kronor per medlem och år och 25 kronor
för medlem under 25 år. Betalas till föreningens

plusgirokonto: 448 57 91-0

Glöm inte att ange namn, adress och e-postadress.

Innehåll

Ordföranden har ordet	1
Redaktionen har ordet	2
Förslag till verksamhetsplan för 2021	3
Förslag till budget 2021.....	3
Valberedningens förslag till höstmötet ..	4
Flickan som sprängdes	4
Smäländsk Ostkaka	5
Min väg till släktforskningen.....	7
Boktipset.....	7
Antavla Axel von Fersen	8
Datahörnan.....	9
David Dachsberg.....	10
Ett gammalt hus i Vaxholm	13
Ärkebiskopsvisitation i Vaxholm	15
Hur jag började släktforska.....	17
En sudoku att klura ut.....	18
När rabies härjade i Roslagen (1815)...	19
Medlemsavgift	23
Ändring av e-postadress till läsgruppen	23
Sysslingens datum för 2021.....	24
Lösning till Sudoku	24

*Nästa nummer av Sysslingen
kommer i februari 2021
Manusstopp den 1 februari 2021*

Redaktionen har ordet

Då var det dags för årets sista nummer av
vår tidning. I dessa tider tyckte vi att ni borde
få lite mer att läsa och klura på än vanligt.

Det blev en massa sidor text men vi hop-
pas att ni finner innehållet intressant. Några
texter är favoriter i repris medan de flesta
andra är nya

I dessa coronatider hoppas vi att ni tar
hand om er så att vi kan träffas igen när det
finns möjlighet till det.

Hoppas på ett lugnt Julfirande och ett
trevligt slut på detta år trots alla nya restrikt-
tioner vi alla har.

Redaktören

E-post: sysslingen@hotmail.com

Förslag till verksamhetsplan för 2021

Verksamhetsplanen kvarstår men vi inser alla att covid-19 pandemin kommer att ställa till det även 2021.

1. Verka för att öka föreningens medlemsantal.
2. Arrangera medlemsträffar i Vaxholm, Åkersberga och Ljusterö.
3. Arrangera aktiviteter som studiebesök, forskarkvällar och liknande på medlemmarnas förslag.
4. Bemanna jourhavande släktforskare på lördagar i biblioteken i Vaxholm och Åkersberga utom i maj-augusti.
5. Arrangera föredrag eller liknande vid föreningens stadgeenliga vår- och höstmöten.
6. Arrangera våravslutning med utflykt.
7. Ge ut fyra nummer av Sysslingen.
8. Verka för att öka andelen mottagare av Sysslingen via e-post.
9. Fortsätta sälja Vaxholm-Österåker-CD.
10. Inköpa och installera fler register/program på föreningens datorer.
11. Delta i riksstämma och nationella släktforskardagar samt i eventuellt regionalt och lokalt samarbete.

Förslag till budget 2021

Intäkter:	
Medlemsavgifter	20 000
Summa intäkter	20 000
Kostnader:	
Sysslingen	8 000
Förbunds och stämmokostnader	3 000
Abonnemang	6 500
Övriga kostnader	2 500
Summa kostnader	20 000
Över/underskott	0

Styrelsen föreslår oförändrad medlemsavgift för 2021 d.v.s. 125:- per medlem och 25:- för medlem under 25 år.

Styrelsen förbehåller sig rätt att omfördela kostnaderna om behov uppstår.

Valberedningens förslag till höstmötet

Styrelsens förslag är att alla ledamöter kvarstår tills det finns möjlighet att träffas och ha ett möte. Alla omvalda är tillfrågade och ställer upp så länge det behövs.

Ordförande vid höstmötet	
Sekreterare vid höstmötet	
Justerare tillika rösträknare	
Justerare tillika rösträknare	
Styrelseledamot 2021-2022	omval	Torbjörn Claar
Styrelseledamot 2021-2022	omval	Dick Fagerqvist
Styrelseledamot 2021-2022	omval	Tore Österman
Revisor 2021-2022	omval	Birgit Lindkvist
Revisorssuppleant 2021	omval	Leif Gannert

Flickan som sprängdes

Under mina promenader på Djurgården passerar jag ofta Friesens park, som ligger mellan Waldemarsudde och Listonhill. Jag har inte haft en aning om att denna vackra plats döljer en så makaber historia.

Under pandemin har jag roat mig med att titta på Stockholms stadsarkivs digitala onsdagshistoria. Ett av avsnitten handlade en liten flicka som, den 26 oktober 1896, sprängdes till döds i Friesens park. Den fyraåriga flickan hette Wilma Nyström och förövaren var hennes egen far.

Wilma föddes den 13 februari 1892 i Katarina församling i Stockholm. Hon var dotter till Sofia Josefina Rönnbäck och Jan Petter Nyström. Familjen var fattig och bodde, tillsammans med två inneboende, i en liten lägenhet på Skånegatan 31. Fadern var alkoholiserad och det uppstod ofta gräl mellan makarna. Dottern Wilma var faderns ögonsten. På kvällen den 25 oktober 1896 grälade makarna. Mannen lämnade hemmet och återvände inte förrän nästa morgon. Han tog då med sig Wilma på en promenad. Nere vid Stadsgården gick han in i en affär där han beställde dynamit, som han skulle komma tillbaka och hämta senare under dagen. Under promenaden stärkte han sig flera gånger genom att gå in på några krogar och dricka brännvin.

När han kom hem bad han hustrun att sätta på Wilma hennes finkläder. Han påstod att han skulle träffa en ny arbetsgivare ute på Djurgården och han ville att dottern skulle få följa med honom. Eftersom han var kraftigt berusad protesterade mamman, men tvingades till slut att ge efter för mannens krav. Wilma och hennes pappa gav sig i väg. Han hämtade dynamiten som han hade beställt och köpte även lite karameller till dottern. Därefter tog de båten över till Djurgården där de fortsatte till fots.

När de passerade Waldemarsudde observerades de av två trädgårdsmästare, som reagerade när de såg den kraftigt berusade mannen och flickan gå in i Friesens park. De beslöt sig för att följa efter dem för att se vad mannen tänkte göra. Inne i parken såg de honom tända någonting som såg ut som en pipa. Han räckte föremålet till flickan samtidigt som det kom en kraftig smäll och flickan skrek. "Pappa!". Det visade sig senare att föremålet inte var någon pipa utan en dynamitgubbe. Mannen hade planerat att han och dottern skulle dö tillsammans.

Pappan greps av panik när han såg flickans sargade kropp och sprang med henne ned till vattnet nedanför Listonhill där han slängde henne i vattnet. Den ena trädgårdsmästaren sprang efter honom och fick honom att lyfta upp flickan ur vattnet. Den andre trädgårdsmästaren sprang till Djurgårdsbrunns värdshus och larmade polisen.

Mannen fördes till Långholmen. Två dagar senare hittades mannen död i sin cell. Han hade begått självmord genom hängning.

Anita Järvenpää

Smäländsk Ostkaka

Receptet från Åkes moster Inez Sandell på Hulu Gård, Rydsnäs 1965.

Åke och jag var nyförlovade nyårsafton 1964 och på våren 1965 åkte vi på semester till Småland. Åke ville presentera sin fästmö för sin stora släkt runt om i Småland. Åkes mamma hade många syskon så det blev en hel del mostrar, morbröder och kusiner som vi träffade.

Vi blev mycket väl mottagna överallt, fick både mat och husrum hos dem vi besökte.

Jag fick lära mig mycket om den kommande släkten och höra många historier.

Den sista vi åkte till var moster Inez, där träffade vi också morbror Hubert som bodde hos Inez, sedan hon blev änka. Där fick jag för första gången äta nykokta svenska kräftor.

Inez hade eget fiskevatten, Hubert hade fångat kräftorna innan vi kom dit. Vi fick äran att gå ner till sjön för att mata kräftorna i burarna med havregrynsgröt i ett par dagar innan det var dags för kokning på spisen. Det var lite speciellt att vara med att koka kräftor, men det var de godaste kräftor jag ätit. Jag fick vara med i köket varje dag, det var mycket en storstadstös från Bromma inte varit med om. En av dagarna vi var där sa Inez till mig: - Nu när du ska komma in i släkten måste du lära dig att göra en riktig ostkaka, och så blev det.

Jag fick ta fram block och penna. Spisen var redan tänd, Inez tog fram bunkar, kastruller och ingredienser. Arbetsbänk blev köksbordet och jag hjälpte till så gott jag kunde.

Här är familjereceptet på riktig Småländsk ostkaka

5 liter lantmjölk, ta lite av mjölken och rör ut vetemjölet i till redningen, värm sedan resten fingervarmt
(värm inte mer än 37 grader för då dör ostlöpen)
2 kkp vetemjöl, (2 kaffekoppar=3 dl) Blanda i redningen i den värmda mjölken
2 msk ostlöpe, rör försiktigt samtidigt som du håller i ostlöpen

Detta skall stå i en timma, under tiden du gör äggsmeten

5 st ägg som skall vispas pösigt med strösockret
1 dricksglas strösocker (1 dricksglas=2 dl)

Därefter blandas i:

½ liter tjock grädde
1 hg skållad och hackad sötmandel
2-3 malda bittermandlar

Ta bort vasslan (enklast att sila) och blanda ostmassan i äggsmeten. Häll allt i en smörad form och ställ in i ugnen på svag värme, (ca 170 grader) gräddas i ca 1 tim. Smeten måste röras om så att massan inte sjunker (ca var 10:e minut)

Serveras med sylt och grädde eller enbart sylt. Godast blir det med färska mosade jordgubbar.

Alla ingredienser kostar ca 16:-kr, pris 1968.

Det här var alla anteckningar jag skrivit om receptet, pappret har blivit lite märkt av tidens tand. Nu är det renskrivet i datorn, det enda som är tillagt är gradantalet på ugnsvärmen, vilket jag uppskattat i efterhand när jag själv gjort ostkakor.

Historien om hur jag fick receptet och när, är mina minnen som jag bjuder på.

Birgit Lindkvist

Min väg till släktforskningen

När min mor kände att det inte var långt kvar, sa hon. Att jag som första barn, fick ta över släktens familjebibel från 1876. När hon senare gick bort, fick jag även ta över två gamla kistor. En brud- och en hantverkarkista, samt en större resväska med osorterade papper. Tänkte inte så mycket mer på detta då. Bibeln i bokhyllan, kistorna som möbler och resväskan i förrådet.

Jag hade startat lite tidigare. Ett embryo till antavla, för min dotter. Gick på en föreläsning i Sundbyberg om släktforskning. Intresset att söka mer vaknade. Köpte även några cd-skivor, för att komma igång. För några år sedan, tog jag fram bibeln. För att se om det fanns några ledtrådar kring släkten. Oj - vad jag hittade, namn, datum, årtal, ganska ostrukturerat. Satte mig att strukturera upp den data jag hittat. Hade själv träffat min mormor, farfar och hans fru, i andra giftet. Så deras namn kunde jag, och hade viss koll på deras död.

Antavlan har med tiden, långsamt byggs på med data. En dag i somras tog jag fram resväskan med osorterade papper. Tänk vilken guldgruva jag fann. Den innehöll delar av mina föräldrars livshistoria mellan 1945-51. Till exempel, inbjudningslistan till deras bröllop. Hur och var de bott.

Lite hur kunskapen om färgfotografins tekniker, tog fart i Sverige. Min far var fotograf till yrket. Han har bidragit med dokumentation av tidstypisk design, interiör och matbilder till Nordiska museet. Några har kanske en äldre "Vår kokbok" hemma, där han bidragit med bilder. Han spred också sin kunskap vidare, via Konstfackskolan.

Det jag lärt mig med tiden är att släktforskning är något, som tar tid. Likt pussel med många bitar. Det finns bitar som är snarlika. Men de ger en förvrängd bild, när man senare granskar helheten. Så validera dina upptäckter grundligt.

Lars Granath

Boktipset

"Ett ståndsmissigt liv. Familjen von Fersens livsstil på 1700-talet" av Johanna Ilmakunnas.

När man hör namnet von Fersen tänker man väl oftast på Axel von Fersen d.y. och hans förhållande med den franska drottningen Marie Antoinette och den tragiska händelsen när han misshandlades till döds utanför Riddarhuset den 20 juni 1810. Det finns emellertid mycket mera intressant att läsa om släkten von Fersen.

Johanna Ilmakunnas, som är biträdande professor i nordisk historia vid Åbo akademi, har med hjälp av släktens räkenskaper kartlagt släktens livsstil, hushåll och konsumtionsbeteende på 1700-talet. I boken har hon koncentrerat sig på tre generationer von Fersen. Boken ger en intressant inblick i den svenska adelns levnadsförhållande under 1700-talet.

Anita Järvenpää

Antavla Axel von Fersen

Hans* Reinhold, Johan von Fersen F 1683-03-02 Tallin, Estland D 1736-05-25 Stockholm (A) Greve, generallöjtnant, President i Svea hovrätt	Reinhold* Johan von Fersen F 1645 Tallin, Estland D 1716-12-10 Stockholm (A) Greve, Landshövding	Hans von Fersen d.ä F 1625-02-22 Tallin, Estland D 1683 Narva, Estland Friherre, generallöjtnant
	Anna Sofia von Ungern-Sternberg F 1646 Aloja, Lettland D 1716	Catharina Elisabeth von Burt F D 1666-02-00 Tallin, Estland
Fredrik Axel* von Fersen d.ä F 1719-04-05 Stockholm (A) D 1794-04-24 Stockholm (A) Greve, riksråd	Axel Wachtmeister F 1643-01-12 Stockholm (A) D 1699-07-24 Stockholm (A) Greve, fältmarskalk	Volmar von Ungern-Sternberg F 1606-01-12 Alloja, Lettland D 1667-04-03 Riga, Lettland Överstelöjtnant
		Sofie Margarethe von Yexkull-Güldenband F 1622-01-15 Taheva, Estland D 1693-08-15 Harku, Estland
Eleonora Margareta Wachtmeister af Mälsåker F 1634-10-10 D 1748-12-23 Riddarholmen (A)	Anna Maria Soop af Limingo F 1660-04-10 Karlstad (S) D 1735-06-02 Stockholm (A)	Hans Wachtmeister af Björkö F 1609-09-09 Hiiu, Estland D 1652-07-23 Stockholm (A) Friherre
		Agnes Margareta von Helmstedt F 1613 Tyskland D 1666-03-20 Verschen, Pommern, Tyskland
Hans Axel* von Fersen d y F 1755-09-04 Stockholm D 1810-06-20 Stockholm Greve, riksmarskalk, ambassadör m m	Axel Julius de la Gardie F 1637-02-12 (Dop) Stockholm (A) D 1710-05-17 Stockholm (A) Greve	Gustaf Soop af Limingo F 1624-02-24 Ytterselö (D) D 1679-11-30 Stockholm Friherre, riksråd m m
		Margareta Horn av Marienburg F 1641-06-13 Erfurt, Tyskland D 1663-07-23 Stockholm (A)
Magnus Julius De la Gardie F 1674-03-12 Stockholm (A) D 1741-04-28 Stockholm (A) Greve, riksråd	Sofia Juliana Forbus F 1649-01-01 Stockholm (A) D 1791-09-25 Stockholm (A)	Jakob de la Gardie F 1583-06-20 Tallin, Estland D 1652-08-12 Sankt Nikolai, Stockholm (A) Greve, riksmarsk
		Ebba Brahe F 1596-03-16 Angered (O) D 1674-01-05 Stockholm (A)
Hedvig Catharina De la Gardie F 1732-05-20 Stockholm (A) D 1800-04-24 Stockholm (A)	Axel Johan Lillie av Lövsta F 1666-08-19 Stockholm (A) D 1696-10-06 Stockholm Greve, överstelöjtnant	Arvid Forbus F 1598-06-15, Borgå, Finland D 1665-05-29 Stettin Friherre, riksråd
		Margareta Boije af Gennäs F 1604-08-06 Kangasala, Finland D 1668-09-22 Porvo, Finland
Hedvig Catharina Lillie av Lövsta F 1695-09-20 D 1745-10-13, Paris, Frankrike	Agneta Wrede af Elima F 1674-11-12 Stockholm (A) D 1730-07-23 Lövsta, Kimstad €	Axel Lillie till Lövsta F 1637-08-27 Lövsta, Kimstad (E) D 1692-05-16 Jakob, Stockholm (A) Greve, ämbetsman
		Maria Elisabet Stenbock F 1641 Stockholm (A) D 1693-09-09 Stockholm (A)
		Fabian Wrede av Elima F 1641-03-20 Peipola, Elimäki, Finland D 1712-12-06 Stockholm (A) Greve, ämbetsman
		Brita Cruus af Gudhem F 1652-06-12 Stockholm (A) D 1716-01-25 Västerhaninge (AB)

Datahörnan

Jag fick en liten lapp som kommer från Telemuseum. Det beskriver tankar om framtida användning av datorer och inleds för snart 80 år sedan.

1943

Jag tror inte att det finns en marknad för, låt oss säga, mer än fem datorer. (*Thomas Watson, styrelseordf. IBM*)

1949

Datorer kommer i framtiden inte att väga mer än 1,5 ton. (*Tidskriften Populär Mechanics*)

1977

Det finns inte fog för att tro att någon skulle vilja ha en dator hemma. (*Ken Olson, grundare av Digital Equipment Corporation*) Det var det företaget som skapade de s.k. PDP- och VAX-datorerna.

1981

640 kB borde vara tillräckligt för alla (*Bill Gates, grundare av Microsoft*) Tänk att även han hade fel. Jag som var med i PC-s barndom minns det där med minnesproblemen. Nya operativsystem kunde inte köras i gamla PC-ar på grund av primärminnesstorleken.

Första s.k. floppydisken var 5¼ tum stor och rymde 360 kB, det var tider det? Då rymdes DOS i en sådan. DOS har vi faktiskt kvar i botten än idag. Även om vi tycker att det är Windows. Det är nämligen resterna av DOS som kommunicerar med lagringsenheterna. Möjligt att det finns rester kvar inom andra områden. Har inte läst på så noga därvidlag. Idag är det nästan en prestation att få en så liten fil i Word och EXCEL. Bild och ljudfiler är ännu svårare om man vill ha god upplösning.

Det fanns en tid då man ansåg att det skulle räcka med en stordator för hela Sverige.

Var på en föreläsning i mitten av 1980-talet. En av datorpionjärerna i Sverige berättade då om en händelse i datorernas barndom. Ett amerikanskt företag hade utvecklat ett program som kunde förstå text och därigenom underlätta för programmerare. Det var det vi idag kallar för assembler. Kvinnan som berättade om detta, erbjöd deltagarna i seminariet och få se det i verkligheten. Ingen trodde på henne så ingen ville se det hon berättade om. Man var ju van vid ettor och nollor.

Som en vis man sade i datorns barndom. Ettorna har vi i maskinen, nollorna står utanför! En självupplevd historia från sent 1970-tal. Det var långt före Internet och platta skärmar. Jag jobbade med statistik och hade en framåt chef, som såg potentialen med att låta datorerna sköta räknande. Vi hade en skrivande terminal, bildskärm fanns inte då. Vi hade ett kontrakt med ett företag i Vällingby som hade en stordator. Företagets dator började nå sitt kapacitetstak. Då gjorde man så att vi fick använda en dator i England. För oss spelade det ingen roll. Tror inte ens att svarstiden upplevdes längre. Vidarekopplingen till England var alltså inget vi behövde bry oss om. Alltnog, vi fick ju förevisa våra förehavanden för olika delar i organisationen. Jag minns särskilt ett tillfälle. Min kamrat hade gjort ett beräkningsprogram vars resultat skrevs ut på papperet. Personen som skulle ta del av det tittade ner i "underverket" och sade: "Tänk, ända från England!" I dagsläget hämtar vi information jorden runt utan vidare. Vet du var i världen dina mail finns lagrade?

Leif Gannert

David Dachsberg

Denne man var min farfars mormors mormors mormors morfar och alltså tio generationer före mig. Han blev adlad för sina insatser i Gustav II Adolfs krig, inte minst i trettioåriga kriget. Ätten blev dock kortvarig – han själv och hans två söner blev de enda medlemmarna.

Krigare

Han kom i svensk krigstjänst 1617 och deltog i livländska kriget 1617-26 (Elgenstierna), där han blev upptäckt av Gustav II Adolf. Från början hette han Dach (det tyska ordet för tak). Enligt egen uppgift kom han till Sverige 1622 från Riga tillsammans med flera officerare och gjorde karriär i svenska armén. 1637 blev han kommenderad till Tyskland och trettioåriga kriget och kom inte tillbaka förrän år 1643. Efter några avslutande operationer som ställföreträdande chef för Jönköpings regemente i det ännu danska Skåne kom han slutligen för gott till Sverige. Det blev hela 28 år, 1617-1645, som han tjänade som militär.

Under tiden hann han också bli adlad, vilket hände 1638. Han hette fortfarande Dach men med ridderskapets och adelns tillstånd antog han 1642 namnet Dachsberg.

Gårdsinnehav

Genom kungligt brev fick han 1628 gården Mölna och två andra gårdar öster om Lagan i Byarums socken i Småland. Några år senare fick han kunglig bekräftelse på gårdarna, då med adliga privilegier. Han gjorde Mölna till sin första sätesgård.

1646 köpte han av kronan ett f d Vadstena klosterhemman vid namn Grimmeryd i Norra Solberga socken och gjorde det till säteri med namnet Grimsberg. Denna gård ansåg han uppenbarligen finare, eftersom han började skriva sig David Dachsberg till Grimmeryd.

Han fortsatte i stort sett hela livet att öka sitt jordinnehav och ägde i början av 1660-talet omkring 70 gårdar i ett stort antal socknar spridda över hela Småland. Flera av gårdarna blev bebyggda som säterier (Frälsegodsens i Sverige).

Tvist med grannen

När han 1635 kom hem från Tyskland insåg han att han fått en mäktig granne på andra sidan om Lagan, Peder Gudmundsson Strömberg, som hade varit borgmästare i Jönköping. Denne ägde gården Gärhov och hade försökt lägga sig till med mark som Dachsberg ansåg som sin. Detta ledde till en mångårig rättstvist som avhandlades i Östbo häradsrätt, Tiohäradslagmansrätt och Göta hovrätt. Den fortsattes efter Strömbergs död 1655 av änkan Karin Törnsköld.

Tvisten handlade dels om en åker och en gräsäng på västra sidan om Lagan, som Dachsberg menade skulle höra till Mölna, hans gård, av urminnes hävd, och dels om rättigheten till klövjetråd (ett nytt ord för mig), som betyder att kreaturen (med klövar) fick vada (träda) över ån och beta på andra sidan. Motparten ansåg att gränsen mellan deras gårdar skulle gå i Lagan, och då skulle båda kraven falla. Efter många omgångar i rätten och syneförrättningar fick Dachsberg rätt till åkern och klövjetråd enligt dom i Tiohäradslagmansrätt den 14 augusti 1662, men inte till ängen. Han värdjade därför till Göta hovrätt om ändring av den domen. Jag har inte ännu hittat målet där.

Familj

I kungliga brevet om gårdarna 1628 står det "att besitta, bruka och behålla under sin och sin hustrus livstid". Han var alltså gift. Han berättade utförligt om sitt liv i en skrivelse till Tiohäradslagmansrätt 1662, bland annat att hans hustru som han hade haft med sig från Tyskland hade dött 1634. Hennes namn är inte känt och inga barn tycks ha blivit födda i detta äktenskap.

Denna första hustru hade begravts på Byarums kyrkogård. 1648 ville han bygga ett hus över graven och hade därför på Byarums ägor intill skogen låtit hugga nio stolpar som körts fram till kyrkomuren. De hade dock blivit våldsamt sönderslagna av drängar och knektar, beväpnade med bössor, spjut och yxor och anförda av Per Gudmundssons son Anders Persson och gårdsfogdar på Gärhov och Nydala. Detta har han också själv berättat i skrivelsen.

Huset tycks likväl ha blivit byggt. Ett vittne i målet om den Dachsbergska graven 1753-54 (se nedan) berättade hur det såg ut: ett timrat hus eller skjul med åtta låsknutar och spånlagt tak med pelare och gallerverk emellan väggarna.

Med tanke på när barnen var födda är det rimligt att tro att det andra giftermålet, med Regina von Kanten, skedde 1638. Enligt gravstenen hade paret fyra söner, varav bara två är kända, och sex döttrar, alla kända. Om Regina vet man inte mycket, särskilt inte varifrån hon kom, när hon var född och när hon dog. Man kan räkna ut att hon dog ungefär 1655. Någon har påstått att hon var född i Jönköping 1620 ”av herr och fru von Kanten”, men det låter ju inte vederhäftigt och någon källa är förstås inte redovisad.

David Dachsbergs och Regina von Kantens namn och året 1656 stod på Norra Solberga kyrkas större klocka (Elgenstierna). Denna klocka blev omgjuten 1851.

På hösttinget i Tveta härad 1662 avhandlades en stöld som begåtts av en ännu ej femtonårig pojke i hans tjänst i Ingarp, Nässjö socken, en av hans många gårdar. Dachsberg hade haft tre pungar med pengar under en säng. "Lilla jungfrun" (som mycket väl kan vara en av hans yngre döttrar, Regina eller Helena) som fick undervisning av pojken hade visat honom pengarna och gett honom ett mynt, varefter han tog dem med sig och sprang iväg. Han hann inte långt, utan blev fast och fördd till Dachsberg. Denne hade slagit honom så att han mist hörseln och sedan hållit honom fången på vatten och bröd i en månad.

Dachsberg nekade inte till att han gjort detta och vädjade till tingsrätten att utmäta ett lindrigt straff. Rätten ansåg att det var svårt att följa lagen som krävde böter tre gånger det stulnas värde och överlämnade målet till hovrätten.

Enligt Elgenstierna var Dachsberg efter Regina von Kanten gift med Maria Ulfsax, i hennes 2:a gifte (hon hade förut varit gift med överstelöjtnanten Claude de Laval, död 1646). Hon ska ha levt som änka 1674. Någon källa för giften finns inte redovisad.

Det är mycket troligt att detta gifte aldrig har ägt rum. Det omnämns inte alls i handlingarna från rättegången om den Dachsbergska graven 1753-54. I stället nämner flera vittnen att Dachsberg var gift två gånger, först med en kvinna han hade med sig ifrån Tyskland och sedan med Regina von Kanten. I Frälsegårdarna i Sverige nämns Maria Ulfsax ett par gånger, men inte som maka till Dachsberg. Enligt en uppgift i Anbytarforum (på Dachsberg) som jag inte har fått möjlighet att kontrollera ännu finns det dock en grav inne i Vadstena klosterkyrka med namnen Dachsberg och Ulfsax.

Barn

Alla de kända åtta barnen till David Dachsberg föddes i giften med Regina von Kanten.

– Kristina

Född före 1639 (dödbok). Död 1729-01-16 i Lilla Fågelhult, Norra Solberga (F). Gift med ryttmästare Krister Lood, död 1668.

– David

Född 1641-01-27. Död 1651-02-08 i Vadstena (E).

– Anna Dorotea (min ana)

Död 1692. Gift med artilleriofficer Erik Lood, begravd 1684-12-14 i Jönköping.

– Agneta

Född beräknat 1644 (dödbok). Död 1724-04-26 i Ekholmen, Norra Solberga (F). Gift med överstelöjtnant Kasper Stålhammar, född 1645-06-05, död 1707-04-08 i Gisslult, Norra Solberga (F).

– Elsa Beata

Begravd 1676-03-19 i Jönköping. Gift 1664 med hovrättsrådet Gustaf Queckfeldt, född 1628-02-07 i Nyköping, död 1712-12-11 i Ingsberg, Nässjö (F).

– Karl Gottfrid

Kaptenlöjtnant. Gift med Kristina Regina Lood och skild från henne 1681-10-04. Hon var född ca 1657 och begravdes 1717-04-14 i Fryele (F). Karl Gottfrid bötfälldes för hor med sin torparekvinna och dömdes till äktenskapsskillnad. Ett vittne vid rättegången om graven berättade att han efter domen och skilsmässan sålde Mölna, Nöthult och flera andra gårdar och sedan sjönk så djupt att han tvangs leva på brevbärning i Jönköping. Flera vittnen berättade att de hört att det var han som hade sålt den Dachsbergska graven i Byarums kyrka till fru Brita Strömberg, dotter till Peder Gudmundsson Strömberg och Karin Törnsköld.

– Regina

Gift före 1663 med kornett Gabriel Rutensköld.

– Helena Justina.

Född 1650. Död 1727-06-28 i Grimsberg, Norra Solberga (F). Gift 1676 med ryttmästare Nils Sabelfelt, död 1692-12-14 i Grimsberg, Norra Solberga (F).

Källorna till uppgifterna om barnen är Elgenstierna och födelse-, vigsel- och dödböcker. Det är värt att lägga märke till att tre av de ingifta hette Lood. Erik och Krister var bröder och Kristina Regina var dotter till en tredje broder, Johan.

Gåvor till kyrkor

I Byarums kyrkoräkenskaper handlar en hel sida om David Dachsberg och hans familj. Anteckningarna är gjorda 1666 eller 1667 och man har försökt komma ihåg gåvorna, men inser att mycket av det de skänkt har hunnit glömmas bort. Vid flera tillfällen har pengar skänkts, ofta flera riksdaler om året, men också textil och annat. En gång gav han ett par oxar till kyrkan.

I en inventarieförteckning från Norra Solberga 1662 finns upptagen en ljuskrona given av välborne Dachsberg till Grimsberg.

Hövitsmannen på Vadstena slott och inspektoren för Krigsmanshuset

David Dachsberg var slottshövitsman 1646-1651 på Vadstena slott och inspektor vid Vadstena krigsmanshus från 1646. Där nämns han sista gången i räkenskaperna 1653. Han är med i en förteckning över inspektorer 1646-1653 efter Claude de Laval (vars änka han ev också skulle ha ärvt). Efter honom kom Lars Eriksson Nordenväder 1654-1664. Några detaljer är inte kända om vad han utträttade i dessa två befattningar.

Dachbergiska graven

1667 den 18 april dog David Dachsberg. Han hade på egen bekostnad låtit bygga en grav i koret i Byarums kyrka. Den kallades Dachbergiska graven eller Mölnagraven. Han sägs själv ha blivit med stor process begravd där tillsammans med sin andra hustru Regina von Kanten. Han hade också bestämt hur gravstenen skulle se ut. På den ser man både honom och hans fru i naturlig storlek, i halvt upphöjt arbete. Han med pipskägg, pansar och svärd, men utan hjälm, och hon med en djupt veckad klädnad, hängande över huvudet ned till fötterna. Denna gravsten finns nu på kyrkans utsida. En del av texten är på tyska och lyder i översättning:

Levat friskt, ärligt och väl, strävat efter ära och rykte, och dött med mod. Så har en kavaljer väl förvärvat sin ära. ... Kristus mitt hopp

En annan del är på svenska och lyder ”Hafva aflat sigh emillan 4 söner och 6 dötrar”

”Her vnder ligger begrafven den edle och wälbördigh David Dachsberg, til Mölna och Miöhvlt, hvilken hafver tient Hennes Kongl. Matz: och Sveriges crono för en krigz man och öfverstlevtnampt öfver wärfvadhe dragoner och eet regemente till foot i Smålandh, vthi samfelto 38 åhr, bådhe vthi Lijflenske, Pryske, Tyske och nv siste Danske kriget, såsom och ståthållare på Wastena slott, så och inspector öfver Krigsmans hvset. Hvilken i Gudhi afsomnade den åhr 16 sampt hans elskelige kiäre hvsfrv, den edle och wälbördige frv Regina von Kanten som afsomnade den åhr 16 och the-ras wälb. lifzarfvingar Gvdh gifve them een frögdefvll vpståndelse.”

Av att plats reserverats för dödsdatum inser man att gravstenen är tillverkad medan båda makarna levde.

Fem av Dachberges ättlingar blev 1753 instämnda till Östbo häradsrätt för att ha sålt den Dachbergiska graven. Det var överste Hans Isak von Vicken som stämde dem. Han menade att graven tillhörde honom och hans syskon. Köparen Scheele blev också stämd att avstå sin rätt till graven. Det första som kom fram vid rättegången var att de ättlingar som sålt graven bara var en del av Dachberges ättlingar. Det hade ju nu gått 86 år sedan han dog och det fanns många barnbarn och barnbarnsbarn, som alla behövde stämmas, ansåg ombudet för de fem och räknade upp de släktgrenar som var ostämnda. Det gjorde mig förstas överlycklig att hitta den uppräknningen, som dessutom till största delen visade sig riktig. Hur det gick i rättegången var jag mindre intresserad av.

Om Dachberges gravsten berättas, att vid ett tillfälle då man ville flytta den till Tofteryds kyrka, kunde den inte ens med tre par oxar köras ett litet stycke från Byarum, men den återfördes likväl lätt

till sitt förra ställe med ett par oxar. Det säges också, att om man kan skaffa litet stoft av stenen, utan att skada den, och lägga detta under huvudet, på den som har det svårt i sin dödsstund, ska dödsarbetet bli lätt, eftersom stenen tillhör en krigare, som varit i fält.

Carl-Göran Backgård

Ett gammalt hus i Vaxholm

Minns någon i Släktforskarföreningen den tid, då det bara fanns ett enda grammofonprogram i radion. Långt innan Melodiradion med sina olika topplistor drog in i etern, var den dagliga ”Grammofontimmen” en hugsvalande oas för oss, som ville lyssna till den senaste schlagern eller den vackraste visan. Det var där jag träffade på namnet Lagerheim för första gången. Och nu – åttio år efteråt – har det dykt upp igen. Så här ligger det till:

Tack vare Vaxholms stadsarkiv kan jag bläddra i den sedan länge avsomnade Vaxholms Tidning och där hitta flera godbitar. Som t.ex. följande.

Ur Vaxholms Tidning 24 december 1954.

Kungsgatan 15

Så långt signaturen minns har man använt benämningen Lagerheimska villan då det varit fråga om rubricerade fastighet. Själv bodde den originella kaptenen Lagerheim i nedre våningen av nämnda fastighet och hovfröken Lagerheim, en syster till kaptenen, i våningen en trappa upp.

Nu har den Lagerheimska tomten delats upp på två tomter. På den hittills obebyggda är ingenjören Nils Beerman i färd med att uppföra ett hyreshus, inrymmande moderna lägenheter. Ett bra läge med vacker utsikt över Tenösund, Ramsösund och Södra Vaxholms-fjärden.

Grävmaskinen har redan skalat av berget mot Kungsgatan och blottat ett vackert bergparti. Vilken härlig bergtomt skulle inte detta mark-område ha blivit om inte den tunga höga muren funnits till.

Det var den tidens sed att bygga kajer och terrasser överallt i stället för att behålla naturen som den var. Den här åsyftade muren är byggd i två etapper, ett nedre mörkare parti och ett övre ljusare. Sistnämnda påbyggnad skedde i början av 1890-talet. Stenen togs från bergsklacken alldeles intill och söder om näckrosdammen på Lägret.

Så långt citatet från 1954 signerat av tidningsutgivaren Karl Martin. Fastighetens officiella namn var Bergshyddan 187, och huset står kvar och kan beses än i dag.

Vem var då Lagerheim, som gav huset sitt namn? Han var alltså militär och kapten vid artilleriet med tjänstebostad för sig och familjen i Östra linjen på kastellet, den som vetter mot Rindön. Våningens belägenhet höll på att kosta honom livet, och efter avskedet från kronan valde han alltså det betydligt lugnare läget vid Bergshyddan.

Det som hände ute på kastellet hade med den svåra sprängningsolyckan 1887 att göra. Det var den 11 augusti, som ett ammunitionsupplag sprang i luften och nitton unga artillerister dödades. Kaptenen Johan Elias Lagerheim och hustrun Hilma Mathilda, f. Bauman satt vid middagsbordet i Östra linjen (mot Rindön) tillsammans med kaptenerna Centervall och Palmgren när olyckan inträffade. Ett fönster trycktes in och en del av fönsterbågen slog upp ett decimeterlångt sår i Lagerheims huvud. Även de övriga vid bordet fick mindre skador. Lägenheten blev enligt tidningsrapporter helt demolerad.

Johan Elias Lagerheim var alltså militär och kapten vid Vaxholms fästning. Han föddes 30/10 1839 i Stenums församling i Västergötland. Den ligger en halvmil utanför Skara invid Hornborgarsjön. Familjen Lagerheim är adlig med anor från 1500-talets Söderköping och fick sina friherreliga rättigheter 1805.

Kapten Lagerheims far hette Lars Magnus och från början med efternamnet Weidman, som alltså vid adlandet ändrades till Lagerheim. Han var också militär och krigade i Finland under Gustaf IV Adolf. Han blev så småningom landshövding i Gävle. Han föddes 1786 i Lund och dog 1881 i Vaxholm.

Det har inte varit helt lätt att spåra kapten Lagerheims födelseförsamling. Detta kan bero på att föräldrarna under långa tider inte tycks ha haft någon fastare tillvaro, när det gällt att bilda familj. Man har säkert bott hos släktingar på olika gods och gårdar i bl.a. Västergötland, där församlingarna varit små och gränserna dem emellan ibland något otydliga. Det kräver ett idogt sökande i olika församlingsböcker, vilket tack vare Arkiv Digitala registrering dock lyckats till sist.

Det har också gått att få fram ett foto av kapten Lagerheim, som visar en skäggydd officer behängd med militära utmärkelsetecken.

Gustaf Elgenstiernas tabeller och register har också varit till stor hjälp. Verket ”Den introducerade svenska adelns ättartavlor”, som utkom åren 1925-36, finns sedan ett par år tillgängligt att ladda ner i datorn. Det kostar naturligtvis en liten slant, som dock är en engångssumma. Kapten Lagerheim var gift två gånger. Efter första hustruns död 1875 gifte han om sig med svägerskan. Båda damerna var officersdöttrar från Fellingsbro. Hustru nr. två hette Helma Mathilda Bauman och bodde fram till sin död 1904 i Bergshyddan.

Huset, som byggdes på 1870-talet beboddes alltså runt förra sekelskiftet av kaptenen Lagerheim med hustru och dotter och snart flyttade en syster ut till Vaxholm från Stockholm. Hon hette Eugenia Lovisa Charlotta Lagerheim och var ogift. Hon hade varit hovfröken hos Oscar I:s gemål, drottning Josefina och hade titeln stiftsjungfru. Hon avled i Bergshyddan i januari 1931 och var då nära 96 år gammal.

Efter avskedet från artilleriet ägnade sig kaptenen Lagerheim åt arbete i Vaxholms förvaltning. Han satt i stadsfullmäktige och var framför allt livaktigt verksam i stadens fattigvårdsstyrelse.

Den gode kaptenen var tydligen en färgstark figur i det vaxholmska gatulivet. Det framgår bl.a. av den utförliga nekrolog, som han tillägnades i Vaxholms Tidning vid dödsfallet.

”...Med kapten Lagerheim bortgår en av Vaxholms förgrundsfigurer. En typ för sig, som ingen undgick att lägga märke till, då han rörde sig ute bland människorna. Reslig och huvudet buret högt, gick han sin väg fram. Talade gärna och på sitt torroliga sätt delgav han människorna sin syn på tingen.

Ofta gick hans missnöje ut över de nymodiga anordningar staden skaffat sig under senare åren. Men det var icke det griniga och sura missnöjet han förde till torgs. Kritiken bars upp av en levnadsfrisk humor, som gjorde att man gärna lyssnade till vad han hade att komma med...

Ett eftermäle så gott som något!

Och nu tillbaka till artikelns början med sin antydning om radions grammofonmusik. Under 1940-talet startade Radiotjänst ett önskeprogram på grammofon, där lyssnarna kunde få sina skivönsningar tillgodosedda, om de skickade in en slant till den s.k. "Radiohjälpen", som verkade med insamlingar i första hand i samarbete med Röda korset för hjälp till andra världskrigets offer.

Programmet, som sändes en gång i veckan, blev omåttligt populärt. Nu kunde vanligt folk få höra vad man ville höra. Gamla schlager dammades av och "Barndomshemmet", "Mor, lilla Mor" och liknande visor flöt ut i etern. Till de mest populära låtarna, som förekom var och varannan vecka, hörde visan "Flickan i Marseille", en tårdrypande sak, som sjöngs av bl.a. Margareta Kjellberg och Karin Juel. Många minns säkert inledningsraderna: "Jag är en flicka, som vandrar omkring i lumpor. Giv mig en slant, så jag får till ett stycke bröd..."

Visan slutade naturligtvis med ond, bråd död i ett hamnkvarter i Marseille!

För texten och musiken svarade Margit Lagerheim-Romare. Hon var stockholmsjournalist och konstnärligt lagd och upphovet till flera liknande visor. Alla lika populära. "Annas snäckskrin" hette en och "Anemone Nemorosa" en annan.

Margit Lagerheim var en sentida släkting till kaptenen (den Lagerheimska släkten är mycket stor!), gift Romare och avled 65 år gammal. Jag träffade henne under mitt första trevande år vid radion i slutet av 50-talet. Det var därför som jag förknippade det Lagerheimska huset i Vaxholmskvarteret Bergshyddan. Och detta gav i sin tur en liten anledning till släktforskning.

Carl-Uno Sjöblom.

Ärkebiskopsvisitation i Vaxholm

I Vaxholm talar alla om att Pålsundsbron och rådhuset invigdes på midsommardagen 1926. Men man glömmer ofta bort att på hösten var det biskopsvisitation. Ärkebiskopen Nathan Söderblom skulle komma. Jag fick tillgång till några minnesanteckningar som systrarna Palm skrev på ålderns höst 1942. I dessa beskriver man besöket och vad som hände. Det blev inte riktigt som alla tänkt sig. Jag visar upp texten i sin helhet, så får ni själva avgöra vem som blev huvudpersonen.

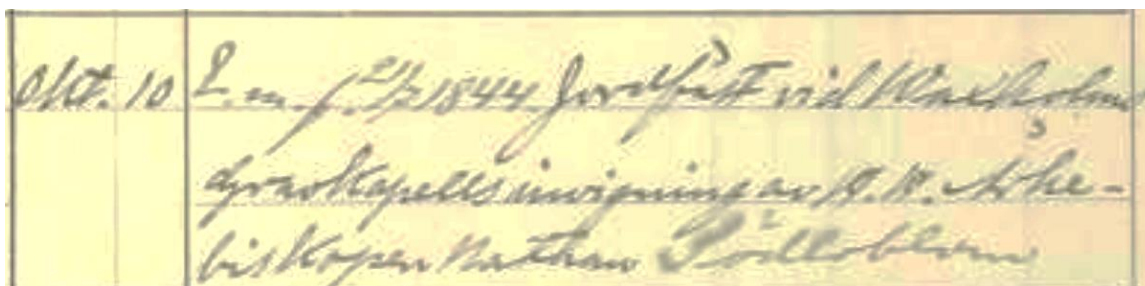
’Så kom hösten 1926. Ärkebiskopen Söderblom skulle hålla visitation i Vaxholms församling. Kyrkan skulle invigas efter restaureringen, skolorna skulle visiteras, ålderdomshemmet och sjukhemmet besökas. Minnesstenen vid kolerakyrkogården skulle invigas. Fiskare Juhlberg, gammal och skröplig, brann av iver att få vara med och deltaga i den stora högtiden. Men hans närmaste avrådde honom från att gå dit en dag då så många människor skulle trängas om platserna där. "Nog vet jag vad jag skall göra", sade den gamle mannen. "Jag går dit och sätter mig lördag eftermiddag, så måtte de väl inte kunna hindra mig att komma in". Samma dag, det var en tisdag, som detta samtal ägde rum, var det syförening i skolan. Några omtalade då, att ärkebiskopen samma dag ringt till kyrkoherde Hedlund och frågat om det inte skulle bli någon begravning denna vecka. Kyrkoherden svarade emellertid, att så var ej fallet och han hade ej reda på någon församlingsbo, som låg för döden.

Fiskare Juhlbergs fru och dotter Hilma, vilken alltid stannat i sitt hem och på det ömmaste skött sina gamla föräldrar samt med sitt glada vänliga sätt varit till tröst och hjälp åt grannar

och vänner, plögade ofta tala med varandra om drömmar och andra mystiska saker, och gubben brukade le åt dem, Följande morgon säger han helt allvarligt: ”Idag är det min tur att förtälja en märklig dröm. Jag drömde, att jag gick till kyrkan. Dörrarna stod på vid gavel, på altaret var det prytt med ljus i de stora silverstakarna samt vackra vita liljor och rosor. Kyrkan var tom, men jag gick ändå fram till koret. Som jag står där och beundrar det vackra altaret, träder plötsligt fram en kvinna så underskön, att jag ej kan tänka mig hennes make på jorden. Hela hennes väsen utstrålade ljus, och hennes ögon strålade av godhet och ömhet. Hon lutade sig mot mig och kysste min panna. Jag genombärades av en lycka så stor och så full, men kom i samma stund att kasta en blick på mina gamla fula kläder och drog mig skamset tillbaka till min gamla bänkplats. När jag slog upp ögonen, stod hon åter framför mig och lutade sig på samma vis emot mig och tryckte en kyss på min panna. Nu fick ni väl något att fundera på!”

Samma kväll hördes en duns inifrån Juhlbergs rum. Han hade fallit. Man förde honom i säng, och innan morgonen var han död. På lördagseftermiddagen fördes hans lik till gravkoret, och på söndagsmiddagen hölls en begravning så ståtlig han någonsin kunnat önska sig. Ärkebiskopen själv höll i jordfästningen, och regementsmusiken spelade. Största delen av församlingen deltog trots hållande regn i den högtidliga akten. Fiskar Juhlberg fick sin önskan uppfylld. Han fick ju inte blott deltaga utan även vara en av huvudpersonerna den dagen.

Läser man i dödboken för Vaxholm om Juhlberg kan man ju fundera på vad ärkebiskopen och fiskaren hade gemensamt. Men nu förstår vi texten även där. Okt. 10 är begravningsdagen.

I Vaxholms Tidning 9/10 1926 står följande lilla notis om fiskaren:

Dödsfall. I sitt hem i Vaxholm avled i tisdags i en ålder av 75 år fiskaren Zackarias Leonard Juhlberg.

Ett urklipp ur VT 16/10 beskriver att jordfästningen ägde rum.

Leif Gannert

minne. Därpå invigde ärkebiskopen det nyrestaureerade gravkapellet och förrättade jordfästningen av stoftet efter framlidne fiskare Juhlberg. Vad som yttrades i gravkapellet kunde vi tyvärr icke höra, då vi icke lyckades få så pass plats att vi kunde uppfatta vad som sades.

Hur jag började släktforska

Utan Carl-Göran och hans hustru hade vi varit färre 'tokiga' släktforskare i vår kommun. Jag hade nog inte dragits med i gänget, om jag inte varit på biblioteket, den där lördagen då Carl-Göran ropade; "Hej på dej Ulla! Kom in och se vad vi gör!" Strax hade han fått in min gamle farfar på datorn. Jag blev imponerad!

Min farfar dog när min far var i tonåren. Vi hade ett foto av farfar iklädd sin uniform och som denne polisman såg han ganska barsk ut. Knapparna på den rocken har jag fått ära, efter min far. Så här 8 år efter detta biblioteksmöte, har jag fått ihop en mängd 'gamla släktingar' och vet mycket mer om Sverige och om hur det såg ut för sina innevånare, för till 300 år sedan. Fantastiskt!!

Så här kan nu ett släktsökande vara för mej.... Försök att finna min FM MM MM Ms.

På med datorn och Arkiv Digital's program och ett anteckningsblock, för minnet har inte blivit bättre med åren. Jag vill nu få fram föräldrarnas namn till en kvinna vid namn AnnaMaria Andersdotter i Ålebäck, Rödeby socken i Blekinge. Det lilla landskapet i södra Sverige hyser ett stort antal av mina gamla släktingar. Och det är inte långt landsvägen mellan byarna. Men det betyder också att man flyttade sig kors och tvärs. Men min AnnaMaria har jag funnit som gift i Ålebäck och är säker på att det är rätt person.

Nu kommer det till att söka efter hennes föräldrar. Andersdotter förutsätter att hennes far heter Anders. Men det är ju ett ganska vanligt namn. AnnaMaria är född 1748, i skarven för kyrkobokföringen familjevis, som vanligtvis börjar 1755. I Rödeby födelsebok står att finna att Skogvaktare Anders Olofsson fått en dotter 1748 vid namn AnnaMaria. Jippi!!! Men innan henne har en Anders Olofsson fått en son 1746. Denne son dog efter ett halvt år. Men ingen titel på denne Anders. Båda födda i Ålebäck. Sen inget mer barn från någon Anders i Ålebäck.

Nu till dödsregistret. Skogvaktaren Anders Olofsson död 1751 80 år gammal. AnnaMaria född 1748! Skulle denna åldring kunna vara hennes far? Eller finns det fler Anders? Skogvaktare eller inte. Bara några få mil från Ålebäck ligger Emmeryd. Gränsen mellan socknarna Rödeby och Fridlevstad går mellan dessa byar. Där finns vid denna tid ännu en Anders Olofsson. Mer koll. En paus. Litet kaffe. Efter lite annat letande dyker det plötsligt upp på datorn (har kommit in på diginpast.se) att en Anders Olofsson från Ålebäck gift sig 1737 med en jungfru Helen Sanberg! Namnet Sanberg känner jag igen. Har förekommit vid båda barnens födelse. Och nu minns jag att Anders varit dopvittne och likaså klockare Stenbeck vid andra barns dop. I födelseböckerna står ju bara männens söner eller döttrar eller ibland bara barn. Kvinnorna, mödrarna, nämns inte alls.

Mer letande tillbaka i tiden

Fridlevstad har börjat lite före 1755 med sitt letande att föra in familjer i kyrkoböckerna. Och för mej löser det ett problem. Jodå! En ung kvinna bor hos sin familj Sanberg med far Johan och mor Anna Bredal i Fridlevstad. Någon ålder på kvinnan Helen finns inte... Men här i familjen dyker Klockaren upp...Joh. Stenbeck. Nu har jag börjat räkna. Den 66 årige Skogvaktaren Anders gifter sig med en jungfru Helen. Efter många slagningar, som jag inte riktigt nu kommer ihåg, har jag fått fram att Helen är 19 år vid giftet. Hennes blivande man Anders är 10 år äldre än hennes egen far Johan!!!

Enligt min 90 åriga och fantastiska (vid bättre minne än jag) väninna, som jag lärt känna, boendes strax utanför Karlskrona, ägde Anders Olofsson inte skogen han vaktade. Det gjorde kyrkan. Hur kunde detta giftermål hända? Efter det att Anders dött och Helens far samma år 1751 gifte Helen om sig med en jämnårig. Namn Erland Danielsson. En vän till familjen Sanberg har jag kommit fram till.

År 1758 finns 10 åriga AnnaMaria uppförd som dotter i familjen. Hon har också fått en lilla-syster Ingelöf 3 år. Denne halvsystem kommer senare att dyka upp som dopvittne till en av AnnaMarias födda barn. Nu har jag fått namn och årtal till min AnnaMaria, och som grädde på moset även mor till henne och till Helens föräldrar och fler årtal.

AnnaMaria bosätter sig på samma gård som Erland och Helen bor på. Så de får uppleva sina barn och barnbarn i Ålebäck. Sonen Peter tar över gården. Hans syster Anna, som blir vår ana gifter sig med sin Sven Nilsson i Wiöqwarn och släkten går vidare.

Men det återstår förstås, hur Anders levde sitt liv innan hans gifte med Helen. Det blir 66 år till att få klarhet i. Känns som att han kan ha varit båtsman i unga år. Karlskrona införde båtmännen runt 1670 och Anders föddes omkring detta år 1670. Som tonåring kunde det vara äventyret! Och mer än det! Då hade kung Karl XI och därefter Karl XII sina krigsregeringsår.

Ulla Oetterli

En sudoku att klura ut

Ni hittar facit längst bak i tidningen

	9		7					1
	2	1		5	6			
6							9	4
		8	6				3	9
	3							2
		9	2	3		1		
				6	1		5	
3		4				9	1	
	1				7	8		3

När rabies härjade i Roslagen (1815)

Texten är hämtad från Rötters hemsida och bilden från Järvzoo:s hemsida.

Sommaren 1815 härjade en galen varg i Roslagen. På hösten samma år begav sig regementsläkaren Retzius och kemisten Sefström till trakten för att ta reda på vad som egentligen hade hänt. Deras skakande redogörelse trycktes året därpå i Svenska läkarsällskapets handlingar (band III, sid. 132–146).

I anledning af de flera i Stockholm utspridda olika rygten om förhållandet af en hydrofobi, som visat sig i medlersta delen af Roslagen, företogo vi en resa dit; och, för att erhålla säkraste underrättelse om de ställen der sjukdomen först och sednast visat sig, togs vägen till Norrtelje, der herr provincial medicus doctor Wallenius lemnade oss i förenämnde afseende nödiga upplysningar. Resan fortsattes därpå som följer:

Kragsta gästgifvaregård

[Lohärad sn] den 7 oct. 1815

Den 25 nästl. juni kl. 8 f.m. blef **gästgifvaren Eric Matsson**, under det han dref sin boskap i vall, överfallen af en varg, som rusade på honom 2:ne gånger efter hvarandra, bet honom så, att han feck 3:ne djupa sår i nedre käken och 2:ne dylika på högra handens pekfinger, samt sönderslet hans hatt. Under sednare anfallet lyckades det Eric Matsson att på ett sådant sätt få sin venstra hand i vargens mun att han genom nedböjandet af dess underkäk satte vargen utur stånd att ytterligare bitas, tills han fick tillfälle att kasta sig öfver dess rygg, då han genom hufvudets tillbakabrytande kunde hålla honom stilla, under den tid af nära en half timme, som en flicka behöfde för att tillkalla **båtsmannen Häggman**, boende 1/16 mil derifrån. Då Häggman kom, slog han vargen flere slag med en yxhammare i hufvudet, hvarefter han omsider dog. Hvad som härvid var anmärkningsvärdt är: 1:o att vargen tycktes komma ifrån Ri-ala, där som vi sedermera fingo upplyst, att han nyssförut visat sig; 2:o att han hvarken rörde svinen eller fåren, utan hoppade öfver dessa då han rusade på gästgifvaren; samt 3:o att aset skyddes af hundar. För öfrigt sades att det var en hona, hvars spenar voro fulla med mjölk, samt, för att döma af tänderna och kroppens storlek, tämmeligen gammal. I venstra bogen syntes på skinnet ett hål efter utseende förorsakadt af ett yxhugg. Efter Häggmans berättelse kunde detta ej hafva tillkommit då vargen dödades, icke eller vid flåendet, som äfven förrättades af Häggman. Eric Matssons sår läktes på 14 dagars tid. Under den sednare hälften af denna tid och de 4 derpå följande dagarna inställde sig ett illamående, matthet samt värk i hela kroppen, hvilket sistnämnde symtom märkligen tilltog när värken i såren upphört. Uti såren nyttjades velar doppade uti saltpeteter och spir. vulner. acid.; invertes bränvin. För öfrigt ej något medikament - ej åderlåtning - ärren hafva ej något ovanligt utseende. (1816 den 28 april, då Eric Matsson var inne i Stockholm för att sälja skinnet af den dödade vargen, var han ännu fullkomligt frisk).

Himmene [Lohärad sn] by den 7 oktober

Olof Janssons dotter och måg berättade: att deras ena häst, natten emellan den 24 och 25 junii blifvit biten i nosen, hvarvid en stor del af öfre läppen gått förlorad, samt att hästen likväl sedermera varit fullkomligen frisk; 3:ne veckor efter nämnde tid insjuknade deras andra häst, som ej syntes biten. De enda symtommer Olof Jansson kunde uppgifva var, att denna häst åt och drack omåttligt, bet efter all ting och syntes mycket hetsig. I stallet, där man instängde honom, bet han i väggarna så att munnen blödde, men fick ej tillfälle att bita något djur; stallade ej och dog efter ett dygn. Någon tid derefter fanns en kråka ligga död bredvid aset. Vargar hafva härstädes varit synlige.

Penningby [Husby sn] den 7 oktober

Den 25 junii om aftonen blef bonden N.N. varse att hans häst, som någon tid gått i bete på en äng bredevid den bro som vid Husby kyrka (Denna bro måste passeras då man färdas från Riala till Krakstad) ligger öfver strömmen, blifvit biten i nosen. Då såret efter nära 3 veckors tid var fullkomligen läkt, likväl utan någon ordentlig epidermis, märktes att denna häst med illska bet efter de andra hästarne, hvarföre det blef nödvändigt att skilja honom ifrån dem. Detta begär att bitas tilltog mer och mer, så att han bet och sönderslet allt hvad som förekom, och sluteligen sig sjelf, i hofvar, ben och lår på det mäst rysliga sätt. Utur munnen flöt en stor mängd slem som var färgadt af blod ifrån tandköttet. Under sårens läkningstid, tog hästen ovanligt hull, men magrade sedan hastigt. I början af raseriet vältrade han sig häftigt. I svaljet syntes i början ej något fel. Bad användes, ehuru med yttersta svårighet; men ej åderlåtning. Här berättades att hos **mag. Norberger i Estuna** en hund haft de första symtomerna af hydrophobi; lydte ej sin husbonde, bet efter allt som kastades åt honom, sprang med illska efter kreaturen ute på marken och skällde ej.

Den blef slutligen skjuten. Hos torparen **Jan Arvidsson i Sanna** hade den 22 junii 2:ne kor blifvit bitne och ett dygn efter sårens läkning aflidit.

Täby [Husby sn] den 7 oktober 1815

Åboen **Hans Hansson** berättade att den 24 junii om aftonen hade 2 af hans hästar blifvit bitne i nosen, den ena något mer än den andra. Den förstnämndes sår läktes efter 14 dagars tid, den sednarens efter 3 veckor. Hos båda utbröt hydrofobien vid slutet af sårens läkning och båda dogo efter 3 dagars sjukdom. Innan hydrofobien utbildat sig och hästarne blifvit galna kunde de svälja ned vatten som häldes i munnen; men bjödo aldrig till att sjelfmant taga, hvarken mat eller dryck. De beto efter allt som förekom. Den förre visade likväl ej någon illska härvid; då den sednare deremot sprang efter svin och andra djur, ehuru han ej uppnådde dem. Utur munnen på den mäst bitna flöt en illa stinkande, grön vätska; båda voro de förstoppade och kunde ej stalla. Åderlåtning användes, fast utan nytta. Asen nedgrofvos.

Riala och Ekeby den 8 oktober 1815

Här berättades att bonden Eric Jansson i Ekeby, hvars kreatur gingo i vall på ett nära till byen liggande svedjeland, blef den 25 juli vid middagstiden underrättad om att en varg grasserade bland dem, hvarefter han skyndade sig dit. Helt oförmärkt och så att Eric Jansson ej blef någon ting varse förr än ett buller bakifrån förmådde honom att se sig om, öfverfölls han af vargen, som rusade på honom och bet honom i ansigtet. Då Eric Jansson som var försedd med en yxa, högg vargen i venstra bogen, aflägsnade han sig väl, men återkom straxt och förnyade anfallet, bortref hela underläppen och 2 tänder utur nedre käken samt skrapade öfverläppen; för öfrigt

gjorde den ingen skada. Såren blödde starkt, men förbundos då han kom hem. Eric Jansson fördes genast till Norrtelje, där såren blefvo för enkla ansedda och såsom sådana förbundna. Läkningen skedde också med otrolig hastighet och så, att såren till den 20 julii eller på en tid af ungefär 3 veckor voro nära fullkomligt öfverdragne med en tunn epidermis. Sjelf påstod sig Eric Jansson må mycket väl, och det som i synnerhet glädde honom var, att han ifrån första stunden ej hade förmärkt någon värk. Hans anhörige åter trodde sig hafva observerat att han emellanåt var modstulen samt att han hade en bister uppsyn, men de ansågo det som en följd af den häftiga skrämselfn. Under denna tid sågo de äfven att saliven flöt ganska ymnigt, men äfven detta trodde de sig kunna förklara deraf, att underkäkens framtänder voro bortrifna.

Från den 20 till den 27 julii, då endast en liten fläck var utan epidermis, mådde han äfvenledes tämmeligen väl. Den 27 på morgonen klagade han öfver ett allmänt illamående, samt dragningar från såren neråt halsen, bröstet och magen, men gick likväl ut och förrättade slätterarbetet. Om aftonen förmärkte han vid bordet, då han förde en sked med gröt och mjölk till munnen, ondt i halsen och matleda. Följande natten eller emot den 28 sof han likväl i samma säng med sin hustru, men på morgonen den 28 kände han, utom starka plågor i hela kroppen, en häftig törst, plågsamma dragningar i halsen och bröstet samt starka slitningar ifrån såren, så snart han såg något vått.

Han var nu säker att döden förestod, och begärde derföre att pastor Rydberg skulle tillkallas. Då denne kom, kunde han ej utan svårighet bibringa den sjuke sacramentet. Oblaten nedsväljdes väl utan plågor, men så snart den sjuke fick se vinet som fördes till munnen, infunno sig de förutnämnde konvulsiviska symtomerna. Då ögonen voro tillslutna sväljde han väl några droppar vin men öfverfölls efteråt af de grufligaste smärtor. Såren blefvo beständigt oförändrade, utan att hvarken uppbräta eller läkas. Emot aftonen tilltogo plågorna både i styrka och varaktighet. Patienten var i högsta grad rädd, tyckte hvarje ögonblick vargen komma, trufdes ej ensam, ville beständigt höra eldbrasan spraka; men var likväl så känslfull att han hvarken tålde eldskenet eller ljuset från fenstren. Om en fluga nalkades hans bara kropp hotades han med qväfning, efter hvad han sjelf yttrade. Han försökte att gå ut på afträdet, men då han i förstugan möttes af den svalare luften, skrek han och jämrade sig förfärligt samt nödgades afstå från sin föresats. Han kröp ihop i sängen så, att han ömsom stod med hufvudet ner emot fötterna, ömsom på händer och knän. Han dräglade starkt, bet i lakanen med mycken häftighet och sade till de omkringstående: Kom ej hit, jag biter er. För sin våldsamhet måste han stundom hållas af flere karlar.

Natten emot den 29 julii började äfven blotta ljudet af rinnande vättskor att förorsaka honom häftiga plågor, oagtdt han beständigt skrek på vatten för att dermed släcka sin olidliga törst. Endast derigenom att han skrek så mycket han kunde, och, för att nyttja hans egna ord vid mellanstunderna då plågorna gåfvo efter, så mycket som han skrek då vargen öfverföll honom, sade han sig kunna 11 få upp den klump som satt i halsen och i detsamma lindring i sina plågor. Den 29 julii kl. 9 f.m. inföll han uti det våldsammaste raseri, så att han af flere starka karlar med möda kunde hållas i sängen. Han bet dervid efter allting och spottade med sådan illska och häftighet, att rundt omkring honom blef vått som hade en skål vatten blifvit utspild. De omkringstående voro alla med handskar och kläder så betäckte att saliven ej träffade någon på bara kroppen. Efter några minuter upphörde raseriet, då han fullkomligt återfick sansning och tillät att man band honom till händer och fötter samt lade en bom öfver bröstet för att vid ett kommande anfall bättre kunna hållas i sängen. Rösten var ännu icke förändrad. Icke eller klagade han öfver någon svårighet att kasta vatten, inga kräkningar eller dylikt, endast värken och slitningarne från såren neråt halsen och bröstet fortforo. I början dröjde anfallen 1/4 timme, men anticiperade sedermera, så att de mot slutet voro alldeles continuerande. Under hela sjukdomen svettades han starkt. Huruvida han ville bruka någon våldsamhet på sig sjelf är svårt att bestämma, emedan bindningen derifrån afhöll honom. Han ville beständigt ha ett horisontelt läge, och tålde derföre ej någon hufvudkudde i sängen. Utanpå halsen förmärktes ej någon svullst. Af de häftiga plågorna utmattad dog han lugn och stilla kl. 12. De sängkläder hvarpå han legat tvättades först väl i lut och blefvo sedermera rökta. Uti Riala betos af samma varg 8 kor och 3 hästar, af hvilka alla, utom en häst, betos för än Eric Jansson. Såren läktes på de flesta ovanligt hastigt; men så fort

länkningen gått för sig inföllo de alla i raseri. Detta tillstånd varade olika länge ifrån ett till tre dygn. I början sprungo de af och an, sågo vilda ut, och jagade efter andra djur. Sedermera började de bitas. Hästarne beto i allt hvad de kommo öfver, i störrar, gärdesgårdar, väggar och stenar. Emot andra djur voro de i högsta grad illskna, bet och sparkade dem. **Pehr Zachrisson i Kastmora** hade en sådan häst. - Den förtärde hvarken mat eller dryck, men bet ihjäl en katt, slängde den med munnen fram och åter, söndertrampade den slutligen, men åt ej upp den. - Emot menniskor reste de sig på bakfötterna och gapade med en förfärlig glupskhet. En ko var äfven så illsknen, att sedan den blifvit bunden fast vid väggen och ej kunde bitas, sparkade den bakut, värre än den kollrigaste af hästarne. De bitna korna voro likväl ej alla lika rasande.

Både hästar och kor dräglade starkt och på en del var slemmet, som flöt ur munnen och näsboror ganska illa stinkande. Alla voro de uppblåsta så, att man skulle trott dem vara feta. Hästarne gnäggade ej; hos dem var sjukdomen stundtals mindre häftig. Då de ej fingo fast i något annat, beto de sig sjelfva i hofvar och emot skorna så att tandköt-tet alldeles sönderslets. I början åto de, ehuru högst obetydligt; men emot slutet var all matlust förlorad. Eric Janssons ko, som var mera spak än de öfriga, bjöd väl till att äta, men den tuggade halmen fastnade i halsen och kunde ej nedsväljas. I hopp att kunna frälsa kon bröt Eric Janssons mor upp käkarne och förde bara handen in i munnen och uttog halmen. Hon blef dervid besölad både med slem och blod, men har ända hittills ej haft någon menlig följd deraf.

Uti Ekeby hade en häst ända till den 4 oktober öppna sår. Då de voro läkte dog hästen med de vanliga symtomerna. På samma ställe voro äfven 2:ne kor sårade. Dessa lefva ännu, ehuru deras sår äro läkta. Men männe de af vargen voro sårade? så påstodo ägarena och försäkrade att de då rasande kreaturen ej hade bitet dem.

12 Riala Enby den 8 oktober

Bonden **Jan Pehrsson i Enby**, hvilken i orten hade mycket förtroende såsom hästläkare, emottog på försök en rasande häst. Det varade ej länge innan hästen föll omkull och förblef i denna ställning en tid orörlig. Ändteligen föll det Jan Pehrsson in att undersöka, om hästen var död eller ej; och i denna afsigt kände han efter om mulen var kall, men blef dervid af hästen med så mycken illska biten att man måste med störrar bryta upp munnen innan tummen kunde fås lös. Bettet lemnade efter sig 4 djupa sår, som efter att ostörtdt hafva fått blöda ut, förbundos med spirituosa. Såren scarificerades ej. Icke eller nyttjades, såsom någre berättade, arsenik och saltpetter utvertes. Då efter nära 3 veckor, såren till det mästa voro läkta, infann sig illamående, tröghet, matthet, matleda och äckel, hvilka plågor i 8 dagar under stigande så tilltogo, att han en gång, då han var utgången för att få andas frisk luft, öfvervåldigades af plågorna och måtte kasta sig ner på marken. Han fann nu rådligast att intaga sängen. Den erfarenhet Eric Jansson ägde af kreatur (hvilka som bekant är tåla en vida större dos arsenik än menniskorna innan samma verkan röjes) kan kända i förening med den liknöjdhet och misströstan som oftast åtföljer häftiga plågor, föranledde honom till det djerfva steget att nedsvälja arsenik till kvantitet vida mer än en ärt, efter hvad han sjelf sade. Då vi gjorde honom uppmärksam på faran af detta medel svarade han: Den betyder ingen ting - den kan jag häfva när jag vill. Jag kan gifva en häst så mycket arsenik, att den skall ligga utsträckt på marken och kan på en gång, genom det att jag gifver hästen ett visst medikament, resa upp honom igen, så att han blir alldeles frisk. Med detta förtroende för sitt antidot har han säkerligen intagit 5 gran. Ehuru envis att behålla hemligheten häraf, gaf han ändå vika för föreställningen af den stora nytta en sådan upptäckt skulle tillskynda menskligheten, och tillstod slutligen att det var spenvarm mjölk (ej vid eld uppvärmd ehuru till samma grad) och färsk bomolja. Detta medel sade han sig ofta hafva brukat då han gifvit hästar för stor dos, men tillade att arsenikens medicinska verkan då alltid uteblifvit.

Jan Pehrsson hade alldrig förr tagit arsenik, ehuru han försäkrade oss att hästläkare ofta betjena sig af detta medikament då de tro att någon sjukdom är för handen. Arseniken var söndermalen och intogs med litet vatten i en sked. Detta skedde vid middagstiden. På eftermiddagen och halfva påföljande natten plågades han af de häftigaste knip i magen, åtföljde af ouphörlige kräkningar och sedes. Han nyttjade derföre ej sitt mitridat, utan var blott i beständig rörelse på den grund att han visste det vara bra för hästar, sedan de fått dylika starka medikamenter, att ridas mycket häftigt. Emot morgonen blef han bättre, kände sig litet matt följande dagen, men återfeck matlusten och har sedermera ej känt några plågor.

Riala Prestgård den 8 october

Märkligt är att ifrån den tiden då den rasande vargen grasserade och till nu, hafva vargar, som annars funnits i mängd häromkring, ej varit synlige. Kreaturen som voro skadade, hade alla blifvit bitna i nosen eller mulen, utom en ko som var skadad i juret, då vargar deremot plåga bita i låren och bogarne, eller juret på korna.

Den socknen där händelsen tilldragit sig är på alla sidor afskiljd från omkringliggande socknar medelst mer eller mindre stora skogar. Den kan ej sägas vara bergig, men har omvexlande smärre dalar och kullar samt inrymmer på 24 mantals ägor nästan lika så många sjöar utom ett vida större antal kärr, ängar och bäckrännillar. Trakterne deromkring äro äfven ganska rika på sjöar, hvilket redan synes af Hermelinska chartan, ehuru en stor mängd sjöar, isynnerhet de som ligga i skogarne, där icke finnas utsatte (Att den fördomsfulla och ovarsamma folkhopen icke blef allmänt ett offer för denna rysliga sjukdom, bör helt och hållet tillskrifvas kyrkoherden i Riala herr Rydbergs förståndiga och insigtsfulla försigtighet uti nödiga anstalters vidtagande).

Medlemsavgift

Glömt att betala in din medlemsavgift till föreningen?

Medlemsavgiften för år 2021 är 125 kr och 25 kronor om du är under 25 år. Gör så här: Sätt in medlemsavgiften enligt ovan på föreningens plusgirokonto nr 448 57 91-0. Glöm inte att uppge fullständigt namn, adress och e-mail.

Styrelsen

Ändring av e-postadress till läsgruppen

I förra numret av Sysslingen skrev vi om vår läsgrupp där vi försöker att tillsammans tolka svårläst text. Epost-adressen ändras nu till dick.fagerqvist@gmail.com. Min tidigare adress till tele2.se kommer att upphör från och med den 1 februari 2021 då Tele2 skrotar sin mail-server.

Dick Fagerqvist

Sysslingens datum för 2021

Följande datum gäller som riktlinjer för årets tidningar. Bidrag till tidningen kan sändas via e-post eller vanligt brev till:

e-post: Sysslingen@hotmail.com eller Info@roslagen.be
brev: *Susanne Fagerqvist, Murkelvägen 137, 184 34 Åkersberga.*

Bidrag vill vi ha senast ca 4 veckor före utgivning. Se sid 2 i tidningen.

Utgivning

Nr 1 Februari Nr 2 Maj Nr 3 September Nr 4 November

Revisorer:

Birgit Lindkvist 070-219 92 17
Lennart Elg 08-540 619 96
Suppleant Leif Gannert 08-541 303 70

Valberedning:

Samman kallande Arne Sundberg 08-541 324 55
Carl-Göran Backgård 076-317 01 27
Rune Atling 072-327 43 53

Redaktionskommitté:

Susanne Fagerqvist Ulla Persson
Arne Sundberg Leif Gannert
Anita Järvenpää Olle Kungberg
Nils Lindgren Dick Fagerqvist
Lars Granath Tore Österman

Lösning till Sudoku

8	9	3	7	4	2	5	6	1
4	2	1	9	5	6	3	7	8
6	5	7	1	8	3	2	9	4
2	4	8	6	1	5	7	3	9
1	3	5	8	7	9	6	4	2
7	6	9	2	3	4	1	8	5
9	8	2	3	6	1	4	5	7
3	7	4	5	2	8	9	1	6
5	1	6	4	9	7	8	2	3

Vi önskar alla våra läsare
**God Jul och
Gott Nytt År**

